

Besluit

Accreditatiebesluit met een positief eindoordeel met beperkte geldigheidsduur voor de opleiding Bachelor of Arts in de wijsbegeerte (academisch gerichte bachelor) van de Universiteit Gent

datum	Samenvattende bevindingen en overwegingen
17 februari 2014	De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming op de onderstaande elementen uit het
onderwerp	visitatierapport
Definitief	
Accreditatiebesluit	<i>Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau</i>
(003060)	De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het beoogd eindniveau als voldoende.
bijlagen	

- 4 De bacheloropleiding Wijsbegeerte wordt georganiseerd aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte. De maatschappelijke relevantie van wijsgerig onderzoek – en het professioneel functioneren van filosofen – staat voor de opleiding centraal. Qua signatuur ligt de nadruk op pluralisme: het uitgangspunt is dat alle levensbeschouwingen met academisch-wetenschappelijke methodes bestudeerd kunnen worden. Inhoudelijk beoogt de bachelor 'kennis van de verschillende sub domeinen van de wijsbegeerte en de belangrijkste vraagstukken daarbinnen' bij te brengen.

De commissie beschouwt de omzetting van doelstellingen naar competentiegebieden en leerresultaten als geslaagd. De leerresultaten passen binnen het Vlaams kwalificatienetwerk en zijn een adequate vertaling van het domeinspecifiek leerresultatenkader. Opmerkelijk bij de opsomming is de specifieke nadruk op de maatschappelijke inbedding van de wijsbegeerte en het professioneel functioneren van filosofen.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsproces

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het onderwijsproces als onvoldoende.

De bacheloropleiding Wijsbegeerte (180 studiepunten) bestaat uit een verplicht gedeelte (135 studiepunten) en een vrije te kiezen minor (45 studiepunten). Inhoudelijk is de bachelor opgebouwd rond 3 afgebakende modules, gericht op kennis (logica, kennis en wetenschap), waarden (mens, ethiek en esthetiek) en geschiedenis (geschiedenis en tekst). Binnen elke module zijn er inleidende en verdiepende vakken. De studenten volgen zowel hoor- als werkcolleges, vaak binnen één en hetzelfde vak. Voor sommige vakken worden leesopdrachten gegeven, die daarna in groep bediscussieerd worden. Studenten maken ook regelmatig schrijfopdrachten en worden vanaf het eerste jaar ingewijd in het onderzoek. Voor alle papers is er mogelijkheid tot feedback. Opvallend is de afwezigheid van een bachelorproef. Het gebruikte studiemateriaal is van wisselende kwaliteit volgens de commissie. In een aantal vakken speelt het elektronische leerplatform een belangrijke

Pagina 2 van 12 rol als discussieforum. Positief is verder het royale gebruik van oorspronkelijke filosofische teksten.

In het derde bachelorjaar hebben studenten de mogelijkheid om op Erasmusuitwisseling

te gaan. Vele vakken uit deze opleiding zijn goed gedoceerd en stellen soms opmerkelijk hoge eisen. De interne samenhang van het programma verdient wel meer aandacht. Ook is er een kloof tussen theorie en praktijk, met name wat de maatschappelijk geëngageerde focus van de opleiding betreft. Regelmatig ervaren de studenten daarenboven overlap van colleges en herhaling van dezelfde stof in meerdere jaren. Ook ontbreekt er een echt historisch synthesevak, waarin de verschillende filosofische perspectieven gelijkmatig vertegenwoordigd zijn. Nu vinden studenten dat de Angelsaksische traditie soms overdreven aandacht krijgt.

Evaluatie gebeurt op de eerste plaats via mondelinge of schriftelijke examens. In het eerste jaar wordt voor sommige vakken ook nog gebruik gemaakt van examens met meerkeuzevragen. Daarnaast tellen werkstukken en participatie aan werkcolleges mee in de evaluatie.

Nagenoeg alle colleges vinden plaats in een gebouw in het centrum van Gent. Op wandelafstand bevindt zich een grote facultaire bibliotheek, waar de vakgroepbibliotheek filosofie vanaf begin 2014 zal gehuisvest zijn.

Voor de eerstejaarsstudenten zijn twee studiebegeleiders voorzien die de studenten op verschillende niveaus kunnen bijstaan. Eén begeleider voorziet in inhoudelijke en methodologische begeleiding bij de algemeen vormende vakken. Daarnaast zijn de meeste docenten erg toegankelijk en snel bereid tot helpen.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het gerealiseerd eindniveau als voldoende.

De commissie beveelt de optimalisering aan van een meer gezamenlijk toetsbeleid dat de autonomie van de docent niet in de weg staat.

De commissie stelde vast dat er bij heel wat studenten studietijdvertraging en studie-uitval optreedt. Toch is de opleiding op zich goed studeerbaar. De bacheloropleiding bereidt in eerste instantie voor op een aansluitende master. Nagenoeg geen afgestudeerde bachelors betreden onmiddellijk de arbeidsmarkt.

Eindoordeel commissie

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding Bachelor of Arts in de wijsbegeerte (academisch gerichte bachelor) voldoet aan twee van de drie generieke kwaliteitswaarborgen. Ze beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende met beperkte geldigheidsduur.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van de commissie, in het bijzonder de aanbevelingen met betrekking tot het onderwijsproces.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd volgens overeenkomstig het toepasselijke Kader voor de opleidingsaccreditatie 2de ronde (8 februari 2013);
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLUHR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO volgt het eindoordeel van de visitatiecommissie: voldoende met beperkte geldigheidsduur. De visitatiecommissie is van oordeel dat het onderwijsproces (2de generieke kwaliteitswaarborg) niet voldoet. Het programma is onsamenhangend, bevat overlappingsen en mist een historisch synthesevak. Daarenboven is de link tussen theorie en praktijk zwak en leggen de studenten geen bachelorproef af.

Herstelplan

Het 'Reglement tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie, instellingsreview en toets nieuwe opleiding' (13 mei 2013) van de NVAO stelt dat "Een accreditatieaanvraag die gestoeld is op een visitatierapport dat aangeeft dat de opleiding op één of meerdere opleidingsvarianten slechts voldoet aan één of twee generieke kwaliteitswaarborgen, is voorzien van een herstelplan dat betrekking heeft op de als onvoldoende beoordeelde generieke kwaliteitswaarborgen voor de betrokken opleiding(s)variant(en)." (Art. 28.§1)

De NVAO heeft vastgesteld dat de opleiding aan haar accreditatieaanvraag een herstelplan heeft toegevoegd. In het eerste deel gaat de opleiding dieper in op een aantal door de visitatiecommissie geformuleerde zorgthema's: programma, identiteit, didactiek en verantwoordelijkheidszin. In het tweede deel schetst de opleiding de achtergrond waarop het herstelplan is gebaseerd: de kwaliteitsbewaking wordt geoptimaliseerd en de opleidingsprogramma's worden zowel inhoudelijk als structureel bijgestuurd. Tot slotte wordt een actieplan ten gronde uitgewerkt waarvoor een permanente opleidingscommissie wordt aangesteld. Een geheel vernieuwd bachelorprogramma werd als bijlage mee opgenomen. Het vernieuwingsproces is al opgestart, vanaf het academiejaar 2014-15 wordt o.a. het nieuwe programma met herschikte minors ingevoerd en is de bachelorproef voorzien

Zoals bepaald in het hoger aangehaalde reglement bestuursbeginselen (Art. 28.§1.) kan de NVAO het herstelplan ter beoordeling voorleggen aan de commissie die het visitatierapport heeft opgesteld, dan wel aan een beperktere of andere commissie, bestaande uit ten minste drie leden, waaronder ten minste één vakdeskundige en één onderwijsdeskundige. De NVAO heeft het herstelplan voorgelegd aan drie leden van de commissie, zijnde: dhr. J. de Mul, voorzitter van de commissie; dhr. G. Cuyvers, onderwijsdeskundige en dhr. J. Veltman, vakdeskundige.

Op 23 november 2014 heeft de commissie haar oordeel over het herstelplan (bijlage 5) gegeven. De commissie concludeert samenvattend dat het herstelplan afdoende is: het is toereikend en haalbaar met het oog op de eisen die de NVAO er aan stelt. Naar de mening van de commissie hebben alle opmerkingen en de aanbevelingen een plaats gekregen in het herstelplan. Bovendien worden een aantal structurele hervormingen doorgevoerd, waarvan een aantal quasi onmiddellijk operationeel zijn.

Pagina 4 van 12 Het herstelplan bevat vele elementen die de gewenste kwaliteitsverbetering kunnen waarmaken. De commissie heeft op basis van het ingediende herstelplan de indruk dat de faculteit het oordeel van de visitatie ter harte heeft genomen en de gewenste verbeteringen in het onderwijsproces voortvarend ter hand heeft genomen.

De NVAO stelt vast dat het herstelplan gemotiveerd en op navolgbare wijze door de commissie als haalbaar en toereikend is beoordeeld.

Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor of Arts in de wijsbegeerte (academisch gerichte bachelor) van de Universiteit Gent.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van de Codex Hoger Onderwijs, in het bijzonder de artikelen II.133-II.149, besluit de NVAO accreditatie met beperkte geldigheidsduur te verlenen aan de opleiding Bachelor of Arts in de wijsbegeerte (academisch gerichte bachelor) te Gent van Universiteit Gent. De opleiding kent geen afstudeerrichtingen. De kwaliteit van de opleiding is voldoende met beperkte geldigheidsduur.

De accreditatie geldt – overeenkomstig artikel II.147§2 van de Codex Hoger Onderwijs vanaf 1 oktober 2014 en met 30 september 2017.

Den Haag, 17 februari 2015

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

¹ Het ontwerpbesluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport –en besluit.

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het globaal oordeel van de NVAO weer, alsook het eindoordeel.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	V
2. Onderwijsproces	O
3. Gerealiseerd eindniveau	V
Eindoordeel	V*

(*) met beperkte geldigheidsduur

Naam instelling	Universiteit Gent
Adres instelling	Sint-Pietersnieuwstraat 25 9000 GENT België
Aard instelling	ambtshalve geregistreerd
Naam associatie	Associatie Universiteit Gent
Naam opleiding (Graad, kwalificatie, specificatie)	Bachelor of Arts in de wijsbegeerte Bachelor of Arts
Niveau een oriëntatie	academisch gerichte bachelor
Bijkomende titel	geen
Opleidingsvarianten: – Afstudeerrichtingen – Studietraject voor werkstudenten	– geen – neen
Onderwijstaal	Nederlands
Vestiging(en) opleiding	Gent
Studieomvang (in studiepunten)	180
Vervaldatum accreditatie, tijdelijke erkenning of erkenning nieuwe opleiding	30 september 2015 (verlenging art. II. 147§1, lid 2)
Academiejaar(en) waarin opleiding wordt aangeboden	2014-2015
(Delen van) studiegebied(en)	wijsbegeerte en moraalwetenschappen
ISCED benaming van het studiegebied	Philosophy and Ethics

- 1 Heeft inzicht in specificiteit van de filosofie, en in de ontwikkeling van de filosofie op basis van een overzicht van haar geschiedenis.
- 2 Heeft inzicht in de centrale filosofische problemen op basis van een overzicht van de systematische domeinen van de filosofie.
- 3 Is vertrouwd met de inhoud en methoden van ten minste één andere wetenschapsdiscipline en kan deze relateren aan filosofische vraagstukken.
- 4 Heeft inzicht in filosofische benaderingen, stijlen en methodes.
- 5 Kan primaire en secundaire relevante teksten lezen (zo mogelijk in de oorspronkelijke taal) en van deze teksten een correcte analyse en een goede synthese maken.
- 6 Heeft kennis van en inzicht in de samenhang tussen filosofische vraagstukken enerzijds en algemene maatschappelijke en culturele fenomenen en wetenschappelijke ontwikkelingen anderzijds.
- 7 Kan onder begeleiding een filosofische vraagstelling formuleren, een filosofisch onderzoek verrichten dat resulteert in een tekst van beperkte omvang, of hier een mondelinge presentatie over geven.
- 8 Kan relevante literatuur identificeren en kritisch gebruiken en hierbij de nodige informatievaardigheden en referentietechnieken toepassen.
- 9 Kent de gangbare filosofische terminologieën in de opleidingstaal en kan deze accuraat gebruiken.
- 10 Kan abstract denken, argumenteren en logisch redeneren.
- 11 Kan betekenisvolle filosofische vragen identificeren in diverse actuele (maatschappelijke) debatten en op basis daarvan de ingenomen standpunten interpreteren.
- 12 Kan kritisch reflecteren op filosofische theorieën en standpunten en een aanzet tot kritische persoonlijke positiebepaling ontwikkelen.
- 13 Kan zowel schriftelijk als mondeling rapporteren aan vakgenoten, op wetenschappelijk verantwoorde wijze.

Voorzitter:

- Prof. dr. Jos de Mul, hoogleraar filosofische antropologie, Faculteit der Wijsbegeerte, Erasmus Universiteit Rotterdam;

Leden:

- Prof. dr. Thomas Mertens, hoogleraar rechtsfilosofie, Radboud Universiteit Nijmegen;
- Prof.dr. Marian A. Verkerk, hoogleraar zorgethiek aan het Universitair Medisch Centrum Groningen;
- Prof. dr. Frank Veltman, professor Logica, Faculteit der Geesteswetenschappen; Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica, Universiteit van Amsterdam;
- Dr. Guido Cuyvers, departementshoofd Departement Sociaal Werk, Katholieke Hogeschool Kempen (onderwijsdeskundige);
- Wouter Duckaert, student Bachelor in de Wijsbegeerte, Universiteit Antwerpen (student-lid).

De commissie werd ondersteund door Peter Daerden, secretaris.

Accreditatie Vlaanderen - Beoordeling herstelplan

Naam en oriëntatie opleiding: Bachelor in de wijsbegeerte

Naam instelling: Universiteit Gent

Dossiernummer: 003060

Als onvoldoende beoordeelde generieke kwaliteitswaarborg(en): 2. Onderwijsproces

Commissieleden: 1) Voorzitter: Prof. dr. Jos de Mul
2) Vakdeskundig lid: Prof. dr. Frank Veltman
3) Onderwijsdeskundig lid: Dr. Guido Cuyvers

Inleiding

Naar de mening van de commissie hebben alle opmerkingen en de aanbevelingen van de visitatiecommissie een plaats gekregen in het herstelplan. Bovendien worden een aantal structurele hervormingen doorgevoerd, waarvan een aantal quasi onmiddellijk operationeel zijn. Het herstelplan bevat vele elementen die de gewenste kwaliteitsverbetering kunnen waarmaken. De commissie heeft op basis van het ingediende herstelplan de indruk dat de faculteit het oordeel van de visitatie ter harte heeft genomen en de gewenste verbeteringen in het onderwijsproces voortvarend ter hand heeft genomen.

Criterium 1: Acties

De opleiding geeft de acties weer die zij zal inzetten om de negatieve beoordeling om te buigen. De opleiding brengt door middel van deze acties de aanbevelingen van de commissie in de praktijk.

Oordeel: voldoende

Motivatie: De acties sluiten accuraat aan bij de opmerkingen/aanbevelingen van de visitatiecommissie. De acties zijn zinvol en hebben de potentie om een serieuze kwaliteitsverbetering mogelijk te maken.

De volgende acties beloven het onderwijs structureel te verbeteren:

- Hervorming van de opleidingscommissie (functie voorzitter, invoering dagelijks bestuur, domeincoördinatoren)

- Herbronning identiteit – en uitwerking in tekst en moduleteksten
- Introductie van nieuwe vakken en de beperking van het aantal minoren
- Optimalisering onderzoeksvaardigheden door invoering bachelorproef
- Invoering van een toetsbeleid
- Onderzoek van de studeerbaarheid

In aanvulling daarop zijn de volgende corrigerende maatregelen m.b.t. de onderwijsprocessen genomen:

- Opvolging ECTS-fiches in verschillende gremia
- Opvolging aanwezigheid in OC
- Accurater opvolging onderwijsbeoordelingen
- Stimulering van studentenparticipatie
- Duidelijkere en meer informatie aan studenten
- Betere betrokkenheid van het werkveld
- Pedagogische en didactische beleid: het overleg tussen lesgevers van verschillende vakken (vb ethiek, vaardigheden, geschiedenis); en een betere begeleiding nieuwe docenten

De inhoudelijke veranderingen in het onderwijsprogramma beloven ook de degelijkheid en de studeerbaarheid ervan te bevorderen. Het gaat daarbij om:

- De structurele en inhoudelijke hervorming van de minors, waardoor er ruimte vrijkomt voor het invoeren van een bachelorproef
- De verbreding van het programma met het vakken Filosofie van de Religie en Politieke Filosofie.
- Ook is het goed om te zien dat de door de visitatiecommissie geconstateerde problemen met een aantal bestaande vakken onmiddellijk zijn aangepakt.

Het valt de commissie op dat er over het vak Wijsgerige antropologie, waarover de visitatiecommissie in haar rapport opmerkte dat “de focus van de behandelde stof erg beperkt [is] (en de gebruikte literatuur niet van voldoende academisch niveau)” in het herstelplan niet ter sprake komt. De commissie zou gaarne vernemen welke acties er ten aanzien van dit kernvak zijn genomen.

Criterium 2: Middelen

De opleiding vermeldt de noodzakelijke middelen die zij zal gebruiken om deze acties te realiseren. Deze middelen zijn adequaat en voldoende om het vooropgestelde doel te bereiken.

Oordeel: voldoende

Het woord “middelen” komt, behalve één enkele keer in de introductie (blz.1), in het herstelplan niet voor. Indien het woord duidt op de inzet van tijd en personeel die nodig zijn

om het herstelplan uit te voeren, dan komt ook de zaak waar het om gaat niet aan de orde. Wanneer onder 'middelen' wordt verstaan hetgeen in de het herstelplan 'instrumenten' wordt genoemd (blz. 10: "Instrumenten – Belangrijke instrumenten in het proces zijn de identiteits- en moduleprofielteksten, de OCvergaderingen"), dan is de commissie evenwel van mening dat de paragraaf over uitwerking en timing van het herstelplan (blz 11-19) een voldoende gedetailleerd inzicht biedt in de instrumenten waarmee men de verschillende doelstellingen van het herstelplan hoopt te bereiken.

Criterium 3: Indicatoren

De opleiding geeft adequate indicatoren aan die zij zal gebruiken om de verbeteringen te toetsen.

Oordeel: voldoende

Motivering: De paragraaf over uitwerking en timing van het herstelplan (blz 11-19) geeft bij elk element van het herstelplan helder aan wat de indicatoren zijn voor het bepalen van het succes van de geplande acties.

Criterium 4: Tijdspad

De opleiding plaatst de verbeteracties binnen een realistisch tijdspad van maximum drie jaar. Het uitgezette tijdspad is passend bij de voorziene acties (niet te lang, niet te kort).

Oordeel: voldoende

Gezien het feit dat de faculteit flink vaart heeft gezet achter het nemen van de noodzakelijke maatregelen, is het tijdspad van drie jaar zeker realistisch. Volgens de commissie moet het zelfs mogelijk zijn de genoemde maatregelen binnen een korter tijdsbestek te realiseren. De periode van drie jaar lijkt de commissie evenwel verstandig, aangezien dit de gelegenheid biedt om het effect van al die maatregelen op adequate wijze te meten.

Eindoordeel: Het herstelplan is afdoende

Het herstelplan is toereikend en haalbaar.

Oordeel: afdoende

Motivering: De commissie is van mening dat het tijdspad realistisch is. De periode van drie jaar is voldoende om het beoogde herstel mogelijk te maken. Met de meerderheid van de acties (vooral de structurele) is reeds een aanvang gemaakt in het studiejaar 2013-2014. Beperkte corrigerende maatregelen i.v.m. vakken en minors zijn inmiddels reeds genomen. Het geplande domeinoverleg met opvolging in de OC gebeurt aan het einde van het lopende academiejaar. Het hervormde programma, met onder meer de invoering van de bachelorproef, het onderzoek van de studeerbaarheid, en de vertaling van de identiteitsreflectie in moduleteksten, gaan van start in het academiejaar 2014-2015.

Resumerend: Op een uitzondering na (zie de opmerking over het vak wijsgerige antropologie hierboven) zijn de op- en aanmerkingen van de visitatiecommissie zijn in het plan op adequate wijze geadresseerd. De hervormingen in de aansturings- en de evaluatiemechanismen kunnen dus naar mening van de commissie zeker leiden tot de gewenste kwaliteitsverbetering.